

D R E P T U L

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

REDACTORI: PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, AL. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU, G. C. CRISTESCU
SILIU RĂDULESCU

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA STRADA DOANNEI, 20

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RADULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an

la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU

FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani

Un număr vechiu 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul postal

S U M A R :

Câteva noțiuni asupra războiului și neutralității, de d-l George Meitani.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ. — *Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiunea II*: Vasile Niță Duță cu Ministerul public.

Curtea de apel din Iași, secțiunea II: Gaetan cavalier de Zadurovici cu David Costiner.

Tribunalul Ilfov, secțiunea III: A. Blumenfeld și alții cu Ministerul public.

CATEVA NOȚIUNI

ASUPRA

RĂZBOIULUI ȘI NEUTRALITĂȚII

PARTEA III

Neutralitatea

I.

1) Ce este neutralitatea. — 2) Cum s'a născut și dezvoltat. — 3) Conferința dela Haga din 1907 asupra neutralității în războiul terestru. — Conferința dela Haga relativă la neutralitate în războiul maritim.

1. Un stat se zice că este neutru când, păstrând o egală imparțialitate față de beligeranți, el nu ia parte la luptă.

Fiecare autor care s'a ocupat de această chestiune, a căutat s'o definească. Din toate definițiile însă, zice Calvo, rezultă că pentru ca un stat să fie neutru, trebuie ca el să nu ia parte la război¹⁾.

2. La popoarele vechi, zic autorii, această noțiune nu există. Grotius, când se ocupă de statele cari se află în această situațiune, nu le chiamă neutre, ci le zice *de his qui in bello medii sunt*²⁾. Martens, când încearcă să

definească neutralitatea, întrebuințează cuvântul neutru, pentru a desemna statele cari continuă a păstra relațiuni amicale cu beligeranții³⁾. Bonfils și Fauchille⁴⁾ reproduc cuvintele lui Geffcken⁵⁾, care constată că regulile stabilite în această materie au fost multă vreme nerespectate, de oarece neutralitatea presupune un echilibru între state, echilibru care nu putea exista când Olandezii, și mai târziu Englezii, dominând marea, impuneau voința lor.

Celelalte state se ridicară însă contra tiraniei maritime exercitată de Anglia aderând aproape toate la celebra declarație a Rusiei din 1780 și 1800, cunoscută sub numele de Neutralitatea armată. Această declarație prevedea că vasele neutre pot naviga în porturile statelor beligerante, că marfa inamică pe vas neutru este liberă, afară de contrabanda de război; că un port nu poate fi considerat ca blocat decât atunci când blocarea este efectivă⁶⁾.

Încetul cu încetul se stabiliră, fie de doctrină, fie de tractate, fie de jurisprudența curților de prăzi maritime oarecare reguli relative la drepturile și datoriile neutrilor reguli însă cari nu erau uniforme și deopotrivă respectate de toate statele.

Conferinței dela Haga din 1907 li eră dat să elaboreze o convențiune în care să se determine cu oarecare precizie drepturile și datoriile neutrilor, fie în războaiele terestre, fie în cele maritime. Unul din proiectele elaborate este intitulat «Convențiune relativă la drepturile și datoriile puterilor și persoanelor neutre în războiul terestru», celalt «Convențiune relativă la drepturile și datoriile puterilor neutre în războiul maritim».

După art. 1 al convențiunii relative la neutralitate în războaiele terestre, articol adoptat fără discuție, după ce-

4) Op. cit., No. 1441.

3) *Précis.*, cap. I, 305.

5) Geffcken pe Heffter, *Le droit international de l'Europe*, cap. 144

6) V. Calvo, op. cit., III, No. 2212.

1) Op. cit., III, No. 2186, p. 364.

2) Calvo, op. cit., III, No. 2186; Bonfils et Paul Fauchille, *Manuel de droit international public*, No. 1442.

rerea delegației Belgiei⁷⁾, teritoriul puterilor neutre este inviolabil.

Se înțelege prin teritoriul unei națiuni, întinderea de pământ asupra căreia statul exercită jurisdicțiunea sa, și ai cărei locuitori se supun legilor lui⁸⁾. Acest teritoriu, zice convențiunea dela Haga, este inviolabil, pentru că acest teritoriu este proprietatea națiunii. Nimeni nu poate să calce acest teritoriu, și dacă vre-un beligerant ar face aceasta, statul are dreptul să se opue cu forța contra acestei încălcări.

Acest principiu din fruntea proiectului elaborat la Haga în 1907, eră admis de marea majoritate a doctrinei⁹⁾.

Beligeranții pot ei însă trece pe teritoriul unui stat neutru? De sigur că nu, căci acest act ar fi o violare fățișă a neutralității aceluia stat. A recunoaște unui beligerant dreptul de a trece pe teritoriul său, înseamnă a-i înlesni executarea planurilor sale de război. Dacă statul ce se pretinde neutru ar permite ambilor beligeranți a trece pe teritoriul său, s'ar putea întâmpla că acel teritoriu pretins neutru să devie teatrul operațiunilor de război. Cu drept cuvânt deci convențiunea elaborată la Haga oprește în al doilea articol trecerea trupelor munițiilor sau a proviziunilor beligeranților pe teritoriu neutru.

Neutralitate înseamnă într'adevăr imparțialitate; or, poate fi imparțialitate din partea unui stat când el permite unui beligerant să treacă pe teritoriul său, să se aprovizioneze, să facă mișcări, operațiuni pe cari nu le-ar fi putut face al-fel? Chiar dacă există o convențiune care recunoaște unui stat dreptul ca în caz de război să poată trece pe teritoriul altui stat, chiar în acest caz, statul care permite trecerea trupelor beligerante pe teritoriul său, nu se mai poate considera ca un stat neutru, cu toată părerea contrară a lui Calvo¹⁰⁾.

Corpuri de combatanți sau biurouri de înrolări nu se pot stabili pe teritoriul unui stat neutru, căci aceasta ar însemna ajutarea unui beligerant, punerea la dispoziția sa a teritoriului celui alt stat. Art. 4 al convențiunii oprește astfel de operațiuni. Acest articol n'a dat nici el loc la discuțiuni și eră prevăzut în propunerile franceze, elvețiene și belgiene¹¹⁾.

Anglia, zice Fauchille și Bonfils, aveă altădată contracte cu diferite state germane care-i procură soldați¹²⁾.

În timpul revoluției franceze s'au făcut încercări de a se înrola trupe pe teritoriul statelor unite, dar guvernul acestui stat s'a opus, susținând că dacă este oprit unei

puteri neutre de a procura trupe beligeranților, de asemenea nu se pot înrola de beligeranți trupe pe teritoriul aceluia stat¹³⁾.

Art. 7 al convențiunii nu impune neutrilor obligația de a împiedica exportarea sau tranzitul pentru unul din beligeranți a armelor, munițiilor și în genere a tot ce este necesar unei armate sau flote.

Intr'adevăr, aceste operațiuni făcute de particulari sunt considerate ca niște simple operațiuni comerciale, în care statul nu intervine¹⁴⁾.

Este drept însă, că prin acest mod un stat care se pretinde neutru poate prin mijlocirea unor particulari să ajute pe unul din beligeranți. Sunt numeroase plângeri de această natură făcute în timpul diferitelor războaie de beligeranți.

Dacă însă vre-un stat ia oare-care măsuri restrictive sau prohibitive, aceste măsuri trebuiesc aplicate deopotrivă ambilor beligeranți (art. 9, al. 1).

Tot astfel, dacă vre-un supus al unei puteri neutre, trece granița în mod izolat, spre a se pune în serviciul vre unui beligerant, statul neutru nu este răspunzător de fapta supusului său (art. 6). Nu ar fi tot astfel, când în loc de a trece în mod izolat, acești supuși ar forma trupe care s'ar pune în serviciul beligeranților. În acest caz statul neutru este obligat a împiedica formarea și trecerea unor astfel de trupe, căci el este obligat a opri pe teritoriul său exercițiul ori cărui act care ar atinge neutralitatea sa, și chiar să pedepsească astfel de acte comise pe teritoriul său (art. 5).

Orice atingere adusă neutralității unui stat poate fi respinsă cu forța de acesta, fără ca acest act să poată fi considerat cu un act ostil, care ar face pe statul neutru să părăsească această neutralitate (art. 10).

Acest prim capitol al convențiunii relative la drepturile și datoriile neutrilor se ocupă și de datoriile beligeranților și acele ale puterilor neutre, în ceea ce privește comunicațiunile telegrafice și telefonice. Avem în această privință două articole 3 și 8.

Art. 3 în primul aliniat oprește pe beligeranți de a înființa pe teritoriul unei puteri neutre stațiuni radio-telegrafice sau orice aparat destinat a servi ca mijloc de comunicație între trupele beligerante de uscat și de mare.

Art. al doilea prevede cazul când astfel de instalațiuni s'ar fi făcut de inamic pe un teritoriu neutru înainte de începerea războiului. Astfel de instalațiuni nu pot servi beligeranților când sunt indeplinite următoarele patru condițiuni: 1) ca ele să fi fost făcute înaintea războiului (cu atât mai mult sunt interzise, dacă s'au făcut după); 2) când ele se găsesc pe un teritoriu neutru; 3) când au un scop exclusiv militar; al 4) când n'a fost deschis corespondenței publice.

13) Calvo, III, No. 2323.

14) V. și Fauchille et Bonfils, op. cit., precum și diferiți autori citați, No. 1472.

7) Ernest Lémonon, *La seconde conférence de la paix*, p. 410

8) Calvo, op. cit., III, p. 474.

9) Bluntschli, cap. 784; Klüber, op. cit., cap. 285; Wheaton, *Éléments*, p. IV, cap. 3; Wolff, *Jus gentium*, cap. 637; Hautefeuille, *Dr. et Devoirs des nations neutres*, I, p. 287; Vattel, *Le droit civil*, III, cap. 132.

10) Op. cit., III, p. 475, No. 2327.

11) Ernest Lémonon, op. cit., p. 412.

12) Op. cit., No. 1458.

Art. 8 nu interzice puterilor neutre dreptul de a lasă pe beligeranți să se servească de cablurile telegrafice, tefonice și de aparatele telegrafului fără sârmă, când acestea aparțin puterii neutre sau unei societăți particulare.

Dacă acest articol recunoaște beligeranților dreptul de a se servi de aceste aparate, lucrul se explică prin faptul că admitându-se soluțiunea contrară, s'ar fi atins principiul secretului corespondenței și ar fi fost foarte greu de exercitat controlul ¹⁵⁾.

Institutul de drept internațional, în sesiunea dela Gand din 1907, hotărîse și el că statul neutru nu este obligat a opri undele hertziene destinate inamicului, dar el poate închide sau lua sub administrația sa stabilimentele beligeranților pe cari le autorizase a funcționa pe teritoriul său.

Orcă interdicție de comunicare prin telegraf fără sârmă luată de beligeranți, trebuie comunicată neutrilor.

Institutul, după ce se ocupă de obligațiunile statelor neutre, în ceea ce privește telegraful fără sârmă, cercetează și obligațiunile supușilor statelor neutre, hotărînd că indivizii cari, cu toate opunerile beligeranților, transmit sau primesc, prin telegraf fără sârmă, telegrame dela beligeranți sau dela teritoriile în luptă, vor fi considerați ca prinși de războiu, când cad în mâinile inamicului, iar dacă întrebuintează fraudă, trebuie considerați și tratați ca spioni.

(Va urmă).

G. MEITANI

15) Ernest Lémonon, op. cit., p. 416.

JURISPRUDENȚA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNEA II

Audiența dela 21 Septembrie 1910

Președinta d-lui D. Cuculi, președinte

Vasile Niță Duță cu Ministerul public

MARTORI.— CERERE DE ADMITERE.— CURTE CU JURAȚI.— CONSTATARE PRIN PROCESUL-VERBAL DE AUDIENȚĂ.— DACĂ E NEVOE DE O OSEBITĂ ÎNCHEERE.— ART. 329 PR. PEN.

MARTORI.— CURTE CU JURAȚI.— PUTEREA DISCREȚIONARĂ A PREȘEDINTELUI.— JURĂMÂNT.— ART. 302 PR. PENALĂ.

JURAȚI.— AGENT SILVIC.— DACĂ POATE FI JURAT.— ART. 263 PR. PEN.

1° Constatarea făcută prin procesul-verbal de audiență al Curței cu jurați, că curtea a deliberat și s'a pronunțat asupra unei cereri de a se cită din nou pentru un alt termen și martorii absenți, este suficientă și ca atare lipsa unei încheeri deosebită a curței care să constate și să discute această cerere nu poate atrage casarea deciziunii.

2° Dispozițiunile art. 302 pr. penală, potrivit cărora martorii chemați în virtutea puterii discreționare a președintelui Curței, nu au a depune jurământ, nefiind prescrise sub pedeapsă de nulitate,

urmează că, chiar dacă din procesul-verbal de audiență s'ar constată că acești martori au depus jurământ, decizia Curței cu jurați nu poate fi casată pe acest motiv.

3° Agenții silvici fiind oficiali de poliție judecătorească, însă cu atribuțiuni limitate numai la delictele silvice ce sunt chemați a constata, iar nu și la orice delict în genere, urmează că din moment ce nu se constată că agentul silvic într'o afacere în care a judecat ca jurat, a făcut vre-un act din cele ce după lege intră în atribuțiile sale de oficial al poliției judecătorești, comisia juraților din care a făcut parte a fost bine constituită.

No. 2760. — Respins, ca nefondat, recursul făcut de Vasile Niță Duță contra deciziunii Curței cu jurați din județul Muscel, cu No. 7 din 1910.

S'au ascultat: d-l avocat I. Boțeanu, în desvoltarea motivelor de casare; d-l procuror St. Stătescu, în concluziuni.

Curtea, deliberând,

Asupra motivului I de casare:

I. «Procesul-verbal al ședinței constată că procurorul a ridicat un incident de amănare, pentru lipsa martorilor Gh. Tudosiu și Gh. Duță. Judecarea acestui incident, la care s'a alăturat și partea civilă, nu este consemnată printr'o decizie semnată de judecătorii cari au compus Curtea. Se face, ce e drept, mențiune de acest incident în procesul-verbal, care constată procedura urmată înaintea juraților, dar credem că aceasta nu e suficient. Trebuia o hotărîre judecătorească în formă».

Având în vedere că din procesul-verbal de audiență se constată că Curtea a deliberat și s'a pronunțat asupra cererii Ministerului public de a se amâna procesul pentru a se cită martorii absenți ai acuzării;

Că, această constatare din procesul-verbal este suficientă, așa că nu mai eră nevoie de o osebă încheere a Curții;

Că, de altfel, recurentul nu-și poate face din această împrejurare un mijloc de casare, intru cât înaintea Curții cu jurați el s'a opus la amânarea procesului pentru chemarea martorilor absenți, și Curtea n'a admis amânarea;

Că, de aceea, motivul de casare este nefondat.

Asupra motivului II de casare:

II. «Prezidentul Curței, în virtutea puterii sale discreționare, chiamă martori pe I. I. Brănescu, magistrat stagiar, și pe Elisabeta C. Grecu, sora acuzatului. Acești martori, admiși atunci pentru prima oară, niciodată n'au fost citați în cursul instanțelor premergătoare și nici propuși a fi citați. Nu figurează pe lista de martori comunicată acuzatului, cum cere art. 340 pr. penală. Martorul I. I. Brănescu a fost ascultat sub prestare de jurământ, deși la această se opune în mod formal art. 302 alin. ultim din procedura penală».

Considerând că din procesul-verbal de audiență se constată că nu s'a opus nimeni la ascultarea martorilor Brănescu și Grecu cel dintâi, sub jurământ, iar al doilea ca simplu informator;

Că, de altfel, prescripțiile art. 302 pr. pen. ca martorii chemați în virtutea puterii discreționare a prezidentului Curții să nu depună jurământ, nu sunt sub pedeapsă de nulitate;

Că, de aceea, și acest motiv de casare este nefondat.

Asupra motivului III de casare:

III. «Comisia juraților a fost viciat constituită, întrucât dintr'ansa a făcut parte și Dimitrie I. Anastase, care fiind și funcționând chiar astăzi ca șef al ocolului silvic Câmpulung, nu putea să judece, conform art. 263 pr. criminală, căci este, prin faptul funcțiunei sale, unul din cei mai autorizați oficiali ai poliției judecătorești».

Având în vedere că se constată că, în comisia juraților care a judecat pe recurent, a figurat și Dimitrie Anastase agent silvic;

Considerând că agenții silvici sunt oficiali de poliție judecătorească cu atribuțiunile limitate și mărginite numai la delictele silvice ce sunt chemați a constata, iar nu la orice delict în genere;

Considerând că, după ultimul alineat de sub art. 290 pr. pen., nu poate fi jurat în acea afacere în care a figurat ca ofițer al poliției judecătorești, adică în care a făcut vre-un act din cele ce intră în atribuțiile ofițerilor poliției judecătorești;

Considerând că, în speță, nu se constată că agentul silvic D. Anastase a făcut în afacerea în care a judecat ca jurat vreun act din cele ce intră după lege în atribuțiile sale de ofițer al poliției judecătorești;

Că, dar, comisia juraților n'a fost rău constituită și prin urmare motivul de casare e nefondat.

Pentru aceste motive, respinge.

CURTEA DE APEL DIN IAȘI

SECȚIUNEA II

Audiența dela 12 Maiu 1910

Președinta d-lui D. Sofian, președinte

Gaetan cavalier de Zadurovici cu David Costiner

CAMBIE. — LOC DE PLATĂ. — INDICAREA LOI. — PROTEST. — UNDE TREBUE FĂCUT. — PORTĂREI. — COMPETENȚĂ. — ART. 270, 272, 327 ȘI 328 COD. COM.

CAMBIE. — PROTEST. — FORMALITATEA SOMAȚIUNEL. — LIPSĂ. — DACĂ ATRAGE NULITATEA CAMBIEI. — ART. 328 C. COM.

1° Decăteori în o cambie în genere, deci și într'un bilet la ordin, se află arătată o localitate de plată, în acea localitate trebuie să se facă și protestul, și numai portăreii de pe lângă tribunalul din acea localitate sunt competenți a face toate lucrările de protest.

2° Protestul nu poate fi considerat ca nul pentru că-i lipsește semnătura de plată adresată persoanei contra căreia se face protestul, de oarece nicăeri codul de comerț nu prescrie sub pedeapsă de nulitate lipsa unor asemenea mențiuni.

No. 9. — S'au prezentat din partea apelantului Gaetan

cavalier de Zadurovici, d-l avocat Ernest Cănanău, iar din partea intimatului David Costiner, d-nii avocați Gh. Cristofor și Al. A. Bădărău.

Curtea,

Având în vedere apelul făcut de Ernest Cănanău, în calitate de procurator al d-lui Gaetan cavalier de Zadurovici, în contra sentinței trib. Botoșani No. 10 din 8 Martie a. c., prin care Zadurovici este condamnat să plătească lui David Costiner suma de 30.000 lei cu procente și cheltueli în solidar cu Vasile V. Miclescu, în baza unei cambii de această valoare;

Având în vedere motivele pe care apelantul își sprijină apelul astăzi înaintea Curței: că reclamantul a pierdut acțiunea cambială, pentru că protestul, astfel cum e făcut de corpul portăreilor trib. Botoșani, este nul și această nulitate rezultă în rezumat: 1° din faptul că protestul în loc să se facă de un portărei din Dorohoi s'a făcut de unul din Botoșani, deci de un funcționar necompetent; 2° că s'a făcut în contra lui David Costiner, un girant, și nu contra emitentului; și 3° că nu cuprinde somațiunea de plată adresată debitorului și răspunsul său, elemente esențiale;

Având în vedere că din actele prezentate și din desbateri rezultă că în Iulie 1909 Vasile V. Miclescu având nevoie de bani, se adresează lui Gaetan cavalier de Zadurovici, care-i eliberează un bilet la ordinul său pe suma de 30.000 lei, datat 3 Iulie 1909, cu scadența la 2 Ianuarie 1910 și cu locul de plată la Botoșani, deși atât emitentul cât și beneficiarul domiciliu în Dorohoi. Acest bilet la ordin este girat în aceeași zi lui David Costiner din Botoșani, dela care Miclescu își primește banii;

Că, David Costiner girează, pentru încasare, cu un gir în alb biletul la ordin Băncei agricole din Botoșani care în ziua scadenței, văzând că nici Costiner n'a primit plata, nici la ea nu s'a făcut nici un demers în acest sens, prezintă corpului de portărei de acolo cambia pentru protestare;

Că, portărelel însărcinat cu facerea protestului în vedere că nici Zadurovici, nici Miclescu nu sunt domiciliați în Botoșani și că Miclescu nu s'a prezentat la oficiul corpului spre a aviza la plata sumei datorite, s'a transportat la domiciliul lui Costiner, creditorul, căruia urmă să se facă plata și primind răspunsul său, că nu i s'a achitat încă valoarea biletului, a declarat, prin actul încheiat, de protestată cambia;

Considerând că una din condițiunile esențiale ce trebuie să întrunească o cambie, după cum art. 270 cod. com. o spune, este și aceea a indicațiunei locului plății; că într'un bilet la ordin, conform art. 272 cod. com., locul de plată va fi însuși locul emisiunei, considerat și ca domiciliu al emitentului, numai în cazul când el nu este arătat în bilet; că nicăeri legea nu prescrie, că atunci când locul de plată nu este indicat, trebuie să se arate și numele persoanei în mână căreia să se facă plata

sau strada și numărul casei din acea localitate. Art. 286 se ocupă, în adevăr, vorbind de cambii în genere, deci și de biletul la ordin, de ipoteza lipsei din cambie a persoanei prin mijlocirea căreia urmează să se facă plata; dar atunci textul o declară categoric, că în lipsa unei asemenea indicațiuni, este presupus că acceptantul și respectiv emitentul în biletul la ordin voește să plătească el însuși la locul fixat pentru plată;

Considerând că, în raport cu dispozițiile art. 272 vine în urmă art. 327 care vorbind de locul unde trebuie să se facă protestul, prevede că el se va face la locul însemnat în cambie pentru plată și numai în lipsă de asemenea indicațiune, la reședința or domiciliul emitentului, deci la locul de emisiune; că, prin urmare, de câte ori în o cambie în genere, deci și în un bilet la ordin, se află arătată o localitate de plată, în acea localitate trebuie să se facă protestul și numai portăreii de pe lângă tribunalul din acea localitate sunt competenți a face toate lucrările de protest;

Considerând că, în specie, biletul la ordin în litigiu poartă indicațiunea unui loc de plată și anume la Botoșani; că, dar, în acea localitate trebuia el protestat și portăreii de pe lângă acel tribunal erau singuri competenți a face actul de protest, cum s'a și îndeplinit de fapt; că, numai în caz când ar fi lipsit locul de plată, domiciliul cambiei ar fi fost la Dorohoi, locul emisiunii, și atunci protestul trebuia făcut de portăreii de pe lângă acel tribunal, unde domiciliază atât Zadurovici cât și Miclescu, emitentul, conform art. 327 cod. com. citat;

Că, odată stabilit că protestul nu se putea face de cât în Botoșani și de portăreii de acolo, este evident că el nu se putea face de cât în contra lui Miclescu, adică contra aceluia care trebuia să plătească cambia și care nu s'a prezentat nici la domiciliul lui Costiner, nici la Banca agricolă unde se află dată cambia pentru încasare, nici la corpul portăreilor, cum era dator, să ofere plata spre a se conforma astfel art. 286, de oarece cambia nu indică persoana prin mijlocirea căreia să se facă plata; că, dacă portărelul însărcinat cu protestul s'a prezentat la domiciliul lui David Costiner pentru dresarea actului de protest, nu s'a prezentat la Costiner, ca girante, ci la creditorul cambiei, la persoana căreia trebuia să se facă plata și nu spre a face contra sa actul de protest; că portărelul n'a consemnat alt-ceva în actul de protest de cât declarația creditorului, că nu s'a prezentat nici debitorul Miclescu cu bani, spre a-i face plata, că dacă mai departe portărelul nu s'a cupat și n'a menționat în actul său de protest dacă Miclescu ar fi sau nu în Botoșani, aceasta n'a făcut-o, pentru că nu i se cere de nici un text din codul de comerț și că din această cauză nu s'ar putea anula protestul, ne fiind această nulitate prescrisă de lege;

Considerând că de asemenea protestul nu poate fi considerat ca nul, pentru că-i lipsește somațiunea adresată

persoanei contra căreia se face protestul, în specie lui Miclescu, și răspunsul său, cum cere art. 328 c. com., căci Miclescu nu are nici reședință, nici domiciliul la Botoșani și atunci când a creat biletul de ordin, l-a făcut plătitibil la Botoșani, iar nu la Dorohoi unde domiciliază; că era deci în imposibilitate de fapt portărelul, care a încheiat actul de protest; că de altminteralea, în fine, nici un text din codul de comerț nu prescrie cu pedeapsa de nulitate, lipsa unor asemenea mențiuni; că astfel, protestul este valabil făcut.

Văzând și cererea de cheltueli de judecată, pe care Curtea le fixează la suma de 100 lei.

Pentru aceste motive, redactate de d-l consilier C. N. Busdugan, în majoritate, respinge ca neintemeiat apelul¹⁾.

Semnați: D. Sofian, C. N. Busdugan, N. V. Leonescu.

Opiniune

Având în vedere că după dispozițiunile art. 327 § I c. com. în lipsă de indicațiune în cambie a unui loc pentru plată, protestul trebuie să se facă la domiciliul sau reședința ori la ultimul domiciliu cunoscut al trasului sau emitentului.

Iar doctrina în majoritate recunoaște că acest text se ocupă nu de acele cambii în care lipsește complet indicațiunea unui loc de plată, precum nici de acele în care locul de plată este prezumat (art. 272 c. com.) ci de acele cambii în care locul de plată este indicat, dar nu în chip bine precizat, precum ar fi indicațiunea făcută numai prin numirea unui oraș. Or, dacă este așa, întrucât cambia în specie indică locul de plată numai prin următoarele cuvinte: «Plata la Botoșani», urmează ca d-l portărel de Botoșani carele a redijat actul de protestarea ei pentru neplată, protest care negreșit a trebuit să se facă la Botoșani, întrucât acel oraș era indicat ca loc de plată, se găseă îndatorit potrivit dispozițiunilor sus citatului art. 327 § I ca mai întâi să constate că debitorul V. V. Miclescu nu-și are domiciliul sau rezidența nici măcar un ultim domiciliu cunoscut în Botoșani și apoi să declare cambia protestată. Dară, în cuprinsul actului de protest se vede că d-l portărel de Botoșani n'a făcut această constatare, ci s'a mărginit a menționa că s'a transportat la domiciliul d-lui D. Costiner din Botoșani mai adăogând: «unde urma a se face plata», adăogire ce este absolut neexactă, întrucât ea nu se vede înscrisă în cambie: și deci actul său de protest este neregulat din punctul de vedere al modului și locului unde trebuia să fie făcut;

Considerând apoi că protestul de neplată având de obiect a constata refuzul debitorului de a plăti cambia, el trebuie să se facă după cererea posesorului ei (art. 326) și în contra debitorului ei. Drept aceasta și legea

1) Hotărîre casată prin decizia Înaltei Curți, secția III, dela 27 Sept. 1910. Vezi *Dreptul* No. 64 dela 17 Octombrie 1910. N. R.

prin art. 328 c. com. arată că protestul trebuie să cuprindă — între altele — numele persoanei contra căreia se face protestul (§ 2), somațiunea adresată persoanei contra căreia se face protestul, obiectul somațiunei etc. (§ 3), răspunsul obținut sau arătarea că persoana în contra căreia s'a făcut protestul n'a dat nici un răspuns (§ 4). În specie, însă, din cuprinsul actului de protest, se vede că d-l portărel de Botoșani a îndreptat protestul nu contra debitorului cambiei, emitentul V. V. Miclescu, și nu lui i-a făcut somațiunea de plată, ci contra d-lui D. Costiner posesorul cambiei, căci în actul de protest stă scris; «m'am transportat astăzi ora 5 p. m. în Botoșani la domiciliul d-lui D. Costiner, unde urma a se face plata, și găsindu-l prezent, ne-a declarat că nu s'a prezentat debitorul cu bani, auzind acest răspuns, am declarat protestată zisa poliță de neplată», sau în tot cazul, d-l portărel departe de a căuta și somă pe debitor ca să plătească, se vede că a căutat pe posesorul cambiei și l-a întrebat dacă a fost plătit. Că, deci, această procedură a d-lui portărel de Botoșani — ce este cu totul contrarie obiectului actului de protest pentru neplată — constituie o neîndeplinire a cerințelor arătate prin dispozițiunile art. 328 § 3 și 4.

Considerând că toate aceste sus citate neregularități constituind abateri dela dispozițiile art. 327 § I, 328 § 3 și 4, și aceste dispozițiuni — după obiectul și natura protestului — fiind cerinți esențiale la formarea lui, ne observarea lor trebuie să atragă nulitatea actului de protest, și nu se poate invoca dispozițiunile art. 735 § 3 pr. civ. spre a zice că o atare nulitate nu poate fi recunoscută de justiție, întru cât ea nu este formal pronunțată de lege, de oarece citatele dispozițiuni din art. 735 § 3 pr. civ. după doctrină și jurisprudență se referă la acele formalități utile ce trebuiesc păzite pentru ca un act de procedură să producă efectul său, dar care sunt numai de natură secundară și necesitatea îndeplinirii lor derivă numai din voința legii; dar nu se referă și la acele formalități esențiale fără a căror îndeplinire — chiar și în caz de tăcerea legii — nu se poate concepe existența și esența unui act.

Pentru aceste motive, am fost de părere că nu este protest făcut contra debitorului V. V. Miclescu, de oarece actul de protest cu No. 22 din 4 Ianuarie a. c. 1910, încheiat de d-l portărel de Botoșani, este nul pentru violarea dispozițiunilor art. 327 § I și 328 § 3 și 4 c. com. și în consecință să se primească apelul d-lui Gaetan de Zadurovici și să se respingă acțiunea îndreptată contra sa ca girant, de către d-l D. Costiner.

Semnat, C. Grigoriu.

TRIBUNALUL ILFOV, SECȚIUNEA III

Audiența dela 26 Aprilie 1910

Președinta d-lui V. Popovici, jude-instructor

A. Blumenfeld și alții cu Ministerul public

PROPRIETATE LITERARĂ ȘI ARTISTICĂ. — CONTRAFACERE DE PRODUCȚIUNI ARTISTICE. — DELICT. — ART. 1 DIN LEGEA PRESEI DELA 1862 ȘI ART. 339 ȘI 340 COD. PENAL.

PROPRIETATE LITERARĂ ȘI ARTISTICĂ. — FOTOGRAFIE. — ORIGINALITATE. — CONTRAFACERE. — ART. 1 DIN LEGEA PRESEI DELA 1862 ȘI 339 COD. PENAL.

PROPRIETATE LITERARĂ ȘI ARTISTICĂ. — CONTRAFACERI. — INTRODUCȚORI ȘI VÂNZĂTORI. — ART. 341 COD. PENAL.

AUTOR. — DEPOZITARE LA ACADEMIE. — NEÎNDEPLINIREA ACESTEI FORMALITĂȚI. — ACȚIUNE ÎN JUSTIȚIE. — ART. 1 DIN LEGEA PRESEI MODIFICATĂ LA 1904.

1° Dreptul de autor sau proprietatea artistică și literară este protejată de legea presei din 1862, art. 1, și de codul penal, prin art. 339 și 340, în sensul că se consideră ca delict de contrafacere orice edițiune de scrieri, de compuneri muzicale, de desemnuri, de picturi sau de orice altă producțiune care se va fi tipărit sau gravat, prin orice mijloc, fără voia autorului.

2° Dispozițiunile art. 1 din legea presei din 1862 și art. 339 din codul penal, protejează deopotrivă orice lucrare artistică sau literară, de oarece expresiunile din aceste articole nu sunt decât demonstrative și cuprind toate producțiunile spiritului omenesc, inclusiv deci fotografia, cu condiția numai ca să conțină ideea creatoare și să aibă imprimată originalitatea, ideea și gustul artistic proprii autorului executor.

3° Penalitatea prevăzută de art. 341 c. penal se aplică nu numai contrafăcătorilor, ci și celor ce introduc sau vând contrafaceri de producțiuni artistice, bine înțeles numai dacă se constată în fapt reaua lor credință, adică intențiunea frauduloasă.

4° Prin modificarea din 1904 a art. 6 din legea presei dela 1862, neefectuarea depozitului cerut autorilor la Academia Română și Fundațiunea universitară este lipsită de orice sancțiune și nu ridică autorului dreptul de a reclama în justiție, de oarece cerința depozitului este înscrisă numai în scopul formării bibliotecilor naționale.

Tribunalul,

Având în vedere că prin ordonanța definitivă No. 82 din 1909, d-l jude instructor al cab. 2 Trib. Ilfov a trimis în judecata acestui tribunal, pe baza art. 339, 340, 341 c. p. pe inculpații Avram Blumenfeld ca introducător de cărți poștale ilustrate contrafăcute, după originalele fotografiei executate de reclamantul A. Brand, de către casa Regel & Krug din Lipsca și pe Marcu Abramovici și Iancu Șaraga ca vânzători ai acestor contrafaceri;

Având în vedere susținerile orale și scrise ale reclamantilor A. Brand și Sfetea, constituiți parte civilă cu suma de 20.000 lei, ca daune provenite din faptul ilicit al inculpaților;

Având în vedere concluziunile d-lui prim procuror și susținerile orale și scrise ale inculpaților de a fi apărați de pedeapsă și de plata daunelor, pe motiv că faptul imputat nu este ilicit și în tot cazul nu intră în prevederile legii presei și codului penal;

Având în vedere că în fapt din dosarul No. 72 din 1909 al cab. 2 de instrucție, din ordonanța definitivă No. 82 din 1909, din actele aflate în dosarul No. 1589 din 1909 al trib. Ilfov secția III, din desbaterile orale și scrise urmate în cauză, rezultă următoarele: reclamantul A. Brand ca vechi fotograf al Curței regale și princiar, în decursul anilor a fotografiat în nenumărate rânduri și

în diferite ocaziuni, locuri etc., pe membrii familiei Regale și Princiare. În vara anului 1908, intervenind pe lângă Curte obține prin scrisoarea cu data 1 Iulie 1908, aflată în dosarul instrucției la fila 36, autorizațiunea de a le reproduce fotografiile executate de dânsul pe cărți poștale ilustrate. Pe baza autorizărei, cesionează lui C. Sfetea librar din București calea Victoriei, prin act sub semnătură privată, dreptul de reproducere, rezervându-și în mod exclusiv însă dreptul de proprietate asupra clișeele negative, adică dreptul de autor. Inculpatul Avram Blumenfeld, comisionar comercial din București, găsim această afacere rentabilă concepe planul executării reproducerilor. În acest scop a căutat să cumpere dela Mandy dreptul de reproducerea fotografiilor membrilor Curței Regale și Princiare, însă cerându-i 8000 lei renunță. În urmă și-a îndreptat privirile asupra artisticelor fotografii executate de A. Brand, pentru obținerea lor nu s'a mai adresat însă autorului, ci cumpărându-le prin mijlocirea fotografului Valdman, le-a trimis spre reproducere lui Regel și Krug din Lipsa. Pentru ca să-i convingă a executat contrafacirile, îl făcu să creadă în corectitudinea afacerii și în câștigul mare ce va rezulta, pentru reușita căreia zicea prin corespondența condusă cu multă rafinare, care se bucură de mari influențe la Palat, și care ar putea să obțină un autograf sau un brevet cu puterea cărui s'ar căpăta autograful de a reproduce pe cărți poștale fotografiile Curței, ce au apărut și care vor mai apare. Că s'a decis să plătească el valoarea comisiunii rămânând numai ca firma Regel și Krug să ceară autorizația de la Mareșalul Palatului, și că în fine multe alte recomandări de felul aceasta, după cum rezultă din citirea acelei corespondențe și anume scrisorile din 15 Noiembrie, 6 și 21 Decembrie 1908, apoi 26 Ianuarie și 5 Februarie 1909. În urma tratativelor și a autorizației căpătată dela Mareșalul Palatului, cu scrisoarea din 15/29 Decembrie din 1908 de a reproduce pe cărți poștale fotografiile membrilor familiei Regale, însă cu respectarea drepturilor executărilor acestei fotografii, Casa Regel & Krug execută mai multe sutimi de mii de cărți poștale ilustrate. Inculpatul Blumenfeld pentru a dovedi dreptul de reproducere, fotografiază scrisoarea Mareșalului în mai multe exemplare și le distribuie pe la diferiți debitanți între care și inculpaților I. Șaraga și M. Abramovici, care au pus în vânzare și la care s'au găsit un stoc de câte-va zeci de mii din aceste cărți poștale contrafăcute de Regel & Krug din Lipsa zi introduse în țară de Blumenfeld. Reclamantii voind să pună în vânzare cărțile lor poștale, s'au văzut loviți de concurența ilicită ce le făcea inculpații. A. Brand aflând că aceștia ar fi deținând autorizația de reproducere dela Palat, intervine și drept rezultat cu scrisoarea cu data de 11/24 Aprilie 1909, Mareșalul Curței cere dela Regel și Krug din Lipsa inapoarea scrisoarei din 15/29 Decembrie 1908 pe motiv că dreptul

de reproducerea portretelor familiei regale a înțeles că l-a procurat pe cale legală iar nu folosindu-se de fotografii care sunt proprietatea altora, în speță a lui A. Brand. Deci dela început, prin acest consimțământ al celor fotografați s'a ficsat definitiv și exclusiv asupra lui A. Brand și cesionarilor săi, dreptul de reproducerea fotografiilor executate de dânsul;

Considerând, în drept, că dreptul de autor sau proprietatea artistică și literară este protejată de legea presei din 1862 prin art. 1 și de codul penal prin art. 339 și 340 în sensul că se consideră ca delict de contrafacere orice edițiune de scrieri, de compuneri muzicale, de desemnuri, de pictură sau de orice altă producțiune care se va fi tipărit sau gravat cu orice mijloc, fără voia autorului, cum și introducerea și vânzarea lor în țară și care delict se pedepsește conform art. 341 cu amendă destul de mare. Chestiunea primă ridicată de apărare e dacă fotografiile executate de A. Brand, din care o parte au fost cesionate pentru reproducere lui C. Sfetea, se bucură de protecțiunea legii, adică dacă intră între proprietățile literare și artistice;

Având în vedere că atât doctrina cât și jurisprudența este fixată în această privință în sensul că art. 1 din legea presei din 1862 și 339 din codul penal, protejează de o potrivă orice lucrare artistică sau literară; de oare ce expresiunile din aceste articole nu sânt de cât demonstrative, deci coprind toate producțiunile spiritului, omenesc, inclusiv deci fotografia, cu condiția numai să conțină ideea creatoare și să aibă imprimată originalitatea, ideea și gustul artistic proprii autorului executor. Prin urmare, dacă în speță vom găsi ideea creatoare, care să imprime valoarea artistică fotografiilor reclamantului A. Brand, nu mai încapă îndoială că ele merită toată protecția legii. Că din acest punct de vedere privite, vedem că întrunesc aceste caractere. În adevăr, reclamantul A. Brand vechiu fotograf și furnizor al Curței regale, dotat cu un deosebit gust artistic și depunând o deosebită atențiune atât în partea tehnică cât și mai ales în partea artistică, prin alegerea felurilor poze și aranjamente, fotografiază pe membrii familiei Princiare și Regale, așa pe A. S. Principesa Maria înconjurată de A. S. R. Principesa Maria și A. S. R. Principele Nicolae, îmbrăcați în costume țărănești și ciobănești, așezați într'un cadru poetic în desișul unei păduri; iar pe altelea S. R. Principele Nicolae în costum ciobănesc și rezemat în cange lângă un trunchiu de arbore, de pe un platou; pe A. S. R. Principesa Maria în costum național rezemată de parapetul unui izvor; apoi întreaga familie Regală și Prințiată grupată într'un dispozitiv cu totul artistic, lângă ghizdurile unui puț din parcul castelului Peleş, pe A. S. R. Principesa Maria, Principele Nicolae, Principesa Elisabeta în costume naționale așezați în diferite poze și locuri etc., care mai de care mai artistic alese. Toate în fine respirând idei originale în concepte, gust în a-

ranjare și artă în execuție. Iată nota caracteristică a lucrărilor fotografice ale reclamantului A. Brand, pe care trib. le constată din examinarea fotografiilor originale prezentate de acesta ca comparație cu cele contrafăcute și pentru care în unire cu doctrina și jurisprudența stabilită urmează a le acorda toată protecția legii presei art. 1 și c. p. art. 339 și urm;

Având în vedere că contrafacerea se datorește în adevăr lui Regel și Krug din Lipsca, dar care n'au fost dați în judecată și cu drept cuvânt, de oarece nu s'a stabilit contra lor reaua credință, adică intențiunea frauduloasă în comiterea faptului, elemente cerute și de art. 339 și 341 c. p. și de oricare alt delict de drept comun, din concertul cărora nu face excepție;

Având în vedere că de către inculpații Avram Blumenfeld, I. Șaraga și Abramovici s'a ridicat a doua chestiune și anume dacă sunt prevăzuți și pedepsiți de art. 340 și 341 c. p.;

Considerând că aceste articole sunt traducerea exactă a articolelor corespunzătoare 426 și 427 c. p. francez, și deci, în privința interpretării lor, ne referim la doctrina și jurisprudența franceză, care recunoaște că textele acestor articole sunt aplicabile atât introductoilor cât și vânzătorilor de contrafaceri de scrieri imprimate și producțiuni artistice inclusiv fotografiile, deși art. 240 și 341 c. p. luate în sensul literal ar însemna că introducerea și vânzarea nu este ilicită decât numai când este vorba de scrieri imprimate, căcinu trebuie să ne oprim la această redacțiune prea strânsă, dar care cuprinde, în sfera mare și generică a introducerii și vânzării de contrafaceri artistice de orice fel relativ de acelea literare, pentru aceiași rațiuni (Garraud, vol. 6, § 2544, pg. 237; A. Blanche, vol. 6, § 462, pg. 576). Ar fi și irațional ca să se socotească reproducerea scrierilor, compunerilor muzicale, desemnurilor, picturilor, etc. fără voia autorului ca delict de contrafacere și deci pedepsit după art. 341 c. p. iar vânzarea și introducerea în țară să nu fie pedepsită decât numai în ce privește scrierile nu și celelalte lucrări ale spiritului omenesc care e tot așa de grav și care din întreaga economie a legii penale referitoare la această materie reese că de o potrivă legiuitorul a înțeles să le protejeze fiind condus de aceiași rațiuni. Prin urmare, conchidem că și introductoilor și vânzătorilor de cărți poștale ilustrate reproduse după fotografii proprietatea altora, li se aplică penalitatea prescrisă de art. 341 cod. pen. bine înțeles dacă în fapt se dovedește reaua lor credință, adică intențiunea frauduloasă. Din acest punct de vedere faptul, în ce privește mai întâiu pe inculpatul Avram Blumenfeld, vedem că acesta este de o patentă rea credință, el fiind provocatorul acestui ilicit fapt, după urma căruia s'a cauzat prejudicii reclamanților, căci el este acela care a pus la cale și a îndemnat pe Regel & Krug din Lipsca la contrafacere față de cari, spre a trece de bună credință i-a

determinat să intervină la marelui Curței Regale spre a obține acea autorizație de reproducere a fotografiilor, făcându-i să creadă că această formalitate e de ajuns, el având cumpărată concesiunea reproducerii fotografiilor dela autori, pentru care dă ordin și se șterge ștampila imprimată a lui Brand, punându-se firma Regel și Krug. Ca dovadă netăgăduită a relei credințe, după cum am arătat stă întreaga corespondență menționată mai sus a inculpatului. Astfel fiind, nu mai încapă nici o îndoială că bine a fost dat judecății acest inculpat de d-l jude-instructor prin ordonanța definitivă cu No. 82 din 1909 pentru delictul prevăzut și penat de art. 339 c. p. combinat cu 340 și 341 c. p. de a căror penalitate s'a făcut pasibil, texte care sau citit în ședință și conțin. (Vezi art. 339 comb. 340 și 341 c. p.) Având în vedere că în ce privește pe inculpatul I. Șaraga și Marcu Abramovici dați judecății ca vânzători de cărți poștale ilustrate incriminate, din examinarea faptelor descrise mai sus nu rezultă în sarcina lor intențiunea frauduloasă. Ei fiind induși în eroare de inculpatul A. Blumenfeld, prin faptul că li s'au prezentat fotografia autorizației marelui, făcându-i să creadă că atât el cât și Cassa Regel & Krug au obținut dreptul de reproducere în mod licit, au primit desfacerea cărților poștale efectuând o importantă comandă dela aceștia; că dar acei doi inculpați urmează a fi achitați.

Având în vedere că în ce privește obiecțiunea inculpaților că reclamanții cum și Ministerul public în mâna căruia stă acțiunea publică sunt decăzuți din dreptul de a reclama pe cale civilă sau penală, întru cât nu s'au conformat legii presei de a face depozitul la Academie, la Fundațiunea universitară și Biblioteca Națională, răspundem că această formalitate a sancțiunii pierderii dreptului de a reclama din partea autorului, prevăzută în art. 6 din legea franceză din 1793 asupra proprietății literare n'a fost reprodusă în art. 9 din legea presei din 1862 în ce privește și sancțiunea, astfel că în lipsa acestei sancțiuni a decăderii, reclamantul poate sta în justiție în această calitate cu atât mai mult cu cât a fost modificat în 1904 art. 9 din legea presei din 1862 în sensul că efectuarea depozitului nu atrage decăderea dreptului autorului de a reclama, el fiind cerut numai în scopul formării bibliotecelor naționale etc. Că întrucât dreptul de autor al fotografiilor reproduse fraudulos este rezervat chiar de cesionarul Sfetea, tot reclamantul A. Brand rămâne în instanță, că figurând în această calitate numai A. Brand către care rămâne ca inculpatul A. Blumenfeld, găsit în culpă, să fie condamnat la daune, pe care tribunalul din elementele de fapt avute în vedere le fixează după apreciere la suma de două mii lei.

Pentru aceste motive redactate de d-l judecător de instrucție V. Popovici, condamnă, etc.

Semnați: V. Popovici, N. Steriade.